

Diplomová práce: Vyrovňovací akce a rovnost před zákonem

Autor : Matouš Novosad

Vedoucí práce : JUDr. Jan Kosek, Ph.D.

Vyjádření vedoucího práce

Hodnocená diplomová práce se zaměřuje na velice ožehavou problematiku rovnosti před zákonem, resp. se pokouší pojednat otázku, do jaké míry je z hlediska a v rámci právního demokratického státu přípustné a přínosné zavádět tzv. vyrovnávací akci, tedy zda „bohulibé“ společenské a politické cíle dostatečně ospravedlňují zvýhodňování jedněch na úkor druhých, a to na základě příslušnosti k určité skupině, jež byla v minulosti (anebo je dodnes) znevýhodněna ve srovnání s majoritou.

Důležitý je už samotný překlad amerického termínu „affirmative action“ do češtiny. Odpůrci jakýchkoli výjimek obvykle upřednostňují termín „pozitivní diskriminace“, dávající tak najevo, že se stále jedná o diskriminaci, v daném případě většiny. Cesta do pekel, a autor si toho všímá, skutečně může být dlážděna dobrými úmysly, „affirmative action“ může přerůst, zejména když trvá příliš dlouho, v sociální inženýrství. Diplomant rozebírá příčiny, proč byla vyrovnávací akce uvedena v život; všímá si především snahy o nápravu historických křivd (např. v USA vůči černochům a indiánům, v Indii vůči členům historicky „nižších“ kast), snahy o větší zastoupení příslušníků postižené menšiny v určitých oblastech života atd. Pokud jde o situaci v Evropě, zaměřuje se hlavně na postavení žen. Účelem vyrovnávacích tendencí je snižování společenského napětí, resp. zvyšování sociální soudržnosti. Z větší míry diverzity, např. v oblasti vysokého školství, má nakonec prospěch také majorita.

Práce je členěna na úvod, pět kapitol a závěr. Po seznámení se se základními pojmy obrací autor svou pozornost k některým konkrétním případům z USA (Regents of University of California v. Bakke, Grutter v. Bollinger ad.), dobře si uvědomuje důležitost rozhodovací praxe amerických soudů, zejména Nejvyššího soudu USA. Dále si všímá způsobu provádění vyrovnávací akce v Indii a v EU. Poslední dvě kapitoly jsou spíše úvahové. Čtvrtá kapitola nabízí pohled na sociologický rozměr vyrovnávací akce, zajímavé jsou podkapitoly věnované osobnosti prezidenta Obamy, přijímání politiky vyrovnávací akce společností a rozdílům mezi státním a soukromým sektorem.

V závěrečné kapitole diplomant rozebírá psychologický rozměr vyrovnávací akce. Za zdařilé považují ty pasáže, v nichž se rozepisuje o vnitřních pocitech lidí, kteří byli přijati ke studiu nebo do zaměstnání na základě své menšinové příslušnosti. Riziko neblahého dopadu na sebevědomí je zde značné, pocity méněcennosti mohou přerůst v komplexy méněcennosti, jež třeba vyústí v takové jednání, kdy se zvýhodněná osoba „za každou cenu“ snaží všem dokázat, že „na to má“. S tím úzce souvisí otázka jejího přijímání ze strany kolegů.

Diplomovou práci Matouše Novosada považují za kvalitní, protože autor prokázal zájem a orientaci v nejednoduché problematice. Za největší přínos textu považují poctivou snahu o objektivitu, diplomant nehledí na svět ideologickými brýlemi. Proto navrhuji hodnocení velmi dobře, v případě skvělé obhajoby výborně.

V Praze, 15. 5. 2016

JUDr. Jan Kosek, Ph.D.

- konzultant -

